

ISU

INTERNATIONAL SCIENTIFIC UNITY

**XLVII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND
PRACTICAL CONFERENCE
«The Future of Scientific
Discoveries: New Trends and
Technologies»**

November 13-15, 2024
Marseille, France

ISBN 978-617-8427-37-5

DOI 10.70286/ISU-13.11.2024

INTERNATIONAL SCIENTIFIC UNITY

XLVII INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND
PRACTICAL CONFERENCE
**«The Future of Scientific Discoveries:
New Trends and Technologies»**

Collection of abstracts

November 13-15, 2024
Marseille, France

UDC 01.1

XLVII International scientific and practical conference «The Future of Scientific Discoveries: New Trends and Technologies» (November 13-15, 2024) Marseille, France. International Scientific Unity, 2024. 304 p.

ISBN 978-617-8427-37-5
DOI 10.70286/ISU-13.11.2024

The collection of abstracts presents the materials of the participants of the International scientific and practical conference «The Future of Scientific Discoveries: New Trends and Technologies».

The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences.

The materials of the collection are presented in the author's edition and printed in the original language. The authors of the published materials bear full responsibility for the authenticity of the given facts, proper names, geographical names, quotations, economic and statistical data, industry terminology, and other information.

The materials of the conference are publicly available under the terms of the CC BY-NC 4.0 International license.

ISBN 978-617-8427-37-5

© Authors of theses, 2024
© International Scientific Unity, 2024
Official site: <https://isu-conference.com/>

ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МЕДІАОСВІТИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ХІМІЇ

Длябога Юлія

здобувач вищої освіти магістерського рівня

Гладюк Микола

кандидат педагогічних наук, доцент

Кафедра хімії та методики її навчання

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка, Україна

Не потребує доведення факт, що зміни, які відбуваються в житті суспільства, впливають на пошук шляхів вдосконалення навчально-виховного процесу. В центрі уваги методистів-хіміків завжди були і залишаються засоби і способи трансляції навчальної інформації. Однак, поза увагою методистів-дослідників залишилась одна суттєва обставина: інтенсивний розвиток засобів масової інформації та комунікацій, яким відзначився початок ХХІ ст.

При цьому школа протягом тривалого часу значною мірою все ще залишається пасивним спостерігачем змін, що відбуваються, ніяк не вмішуючись у формування інформаційних інтересів та потреб своїх учнів.

Все це робить актуальним дослідження шляхів розв'язання суперечності між впливом повідомлень засобів масової інформації на формування в школярів наукової картини світу і відсутністю чітко розроблених механізмів педагогічного впливу на цей процес.

В методиці навчання хімії все більш чітко простежується розрив між необхідністю включення елементів медіаосвіти, яка має величезний інформаційний, дидактичний та психологічний потенціал, в змістову та процесуально-діяльнісну структури навчально-виховного процесу і нерозробленістю шляхів, способів та умов поєднання з курсом хімії, що й становить проблему дослідження.

Окремі елементи медіаосвіти в процесі вивчення хімії можна віднайти в дослідженнях І.І.Базелюк, Н.М.Буринської, Г.А. Лашевської, О.С. Максимова та ін. Однак ці дослідники не ставили за мету розв'язання суперечності між засобами масової інформації та школою.

Аналіз довідкової літератури та публікацій з теми дослідження засвідчив, що поняття медіаосвіти доволі багатогранне і неоднозначне. За робоче нами було вироблено таке трактування медіаосвіти: це практична спільна діяльність вчителя та учнів щодо підготовки молоді до використання засобів масової інформації і до розуміння ролі ЗМІ в сприйнятті світу, а також щодо формування навичок критичної та ефективної роботи з інформацією ЗМІ.

Під медіатекстом ми розуміли інформацію, що передається каналами ЗМІ та комунікацій (книги, преса, кінематограф, радіо, телебачення, Інтернет і т.д.).

Головним в роботі з учнями було вироблення в них критичного мислення, тобто такого процесу аналізу інформації, який орієнтований на розуміння прихованої складової в повідомленнях і який приводить до одного з трьох

можливих результатів – інтерпретації прихованого змісту, його оцінювання і вироблення ставлення до прихованого змісту.

Впровадження елементів медіаосвіти в традиційний шкільний курс можливе лише за дотримання трьох умов: 1) вільний доступ учнів до джерел інформації; 2) наявність в них відповідних засобів навчання; 3) забезпечення інформаційної рівності вчителя та учнів в інтерпретації повідомлення мас-медіа.

В методичних розробках ми дотримувались такого підходу до організації уроку, яка ґрунтувалась на тому, щоб учень сприймав інформацію, яка йому передається, як власне маленьке відкриття світу, спосіб дії – як тільки що ним особисто відкритий, запропоновану оцінку подій, явищ, фактів, як свою власну, а не нав'язану кимось.

Враховуючи сучасний зміст шкільної хімічної освіти та враховуючи компетенції, набуті школярами раніше, нами сформульовано такі завдання медіаосвіти, інтегрованої з курсом хімії:

1) пошук інформації, зафіксованої на традиційних носіях та за допомогою засобів нових інформаційних технологій (постановка мети пошуку; використання змісту книги; використання предметного, іменного та ін. покажчиків книги; використання традиційного бібліотечного та електронного каталогів; формування запиту до пошукових систем);

2) вилучення змісту з отриманої інформації, його інтерпретація та критичний аналіз (виділення головної думки в інформації; виявлення неточностей та помилок; ставлення до інформації; виявлення прихованого змісту; розуміння світогляду автора повідомлення; визначення мети комунікації тощо);

3) створення нового змісту та його представлення у формі інформаційних повідомлень (створення повідомлень на основі особистих спостережень за подіями та явищами; створення повідомлень на основі інших інформаційних повідомлень; зміна форми представлення інформації (візуальна або вербальна); зміна знакової системи).

Таким чином, мета впровадження елементів медіаосвіти підпорядковується меті навчання хімії і полягає в: 1) формуванні в учнів знань, які одночасно інтегрують та диференціюють природничо-наукові, гуманітарні та емпірично-побутові знання; 2) включенні в контекст шкільної хімічної освіти позашкільної інформації; 3) навчанні учнів роботі з інформаційними потоками; 4) розвитку критичного мислення школярів.

Медіаосвіта в процесі навчання хімії передбачає не введення нових, спеціальних знань в традиційний шкільний курс хімії, а розвиток вміння працювати з інформацією на матеріалі навчального предмета. Формуючи вміння виділяти головне в медіатексті, вчитель повинен спиратись на той хімічний матеріал, який в даний момент вивчається (актуалізується, вдосконалюється тощо). Взаємопроникнення проявляється в застосуванні повідомлень засобів масової інформації в якості засобу навчання предмету і одночасно з цим як об'єкта вивчення.

До системи засобів навчання, які ми застосовували на уроках хімії з метою

поєднання хімічного змісту та медіаосвіти як компоненти, ввійшли:

засоби навчання на друкованій основі (робочі зошити, збірники завдань та дидактичних матеріалів, демонстраційні таблиці, книги для вчителя);

відеофрагменти хімічного експерименту, документального та художнього кіно, статичні медіатексти (портрети, рисунки, схеми, фотографії);

засоби навчання, інформація яких представлена за допомогою комп'ютерної техніки (початкові програми, програми-тренажери, інтерактивна мультиплікація, ігри).

Якщо розглядати урок із застосуванням засобів навчання хімії та елементів медіаосвіти з формальної точки зору, то в ньому не виявляється нових методів навчання. Тут представлені і методи наочного навчання (демонстрація зображувальних засобів наочності – евристичний та ілюстративний методи, робота учнів з роздавальним матеріалом), наочно-дієві (учнівський експеримент – дослідницький та ілюстративний) та ін. Формально вивчення хімії здійснюється в рамках класно-урочної системи. Разом з тим і спільній діяльності вчителя та учнів відбуваються серйозні зміни в результаті включення в початково-виховний процес нового засобу навчання. При збереженні формальних ознак традиційних методів навчання і організаційних форм нові засоби навчання призводять до розробки нових методичних підходів. В класно-урочній системі з'являються елементи нових технологій навчання (колективного способу навчання, методу проєктів, модульної технології та ін.). Таким чином, інтеграція медіаосвіти з курсом хімії проявляється на рівні мети, змісту, засобів, методів та організаційних форм навчання.

Педагогічний експеримент засвідчив позитивний вплив систематичної роботи вчителя щодо медіаосвіти школярів на їх хімічні знання та вміння. Причому має місце двосторонній ефект: посилення медіаосвітньої складової зумовлює позитивні зрушення в оволодінні хімічними знаннями та вміннями, а вивчення хімії в середній загальноосвітній школі сприяє медіаосвіті школярів. Спостереження за навчально-виховним процесом на уроках хімії засвідчило значене зростання частки розвиваючих та креативних уроків хімії в результаті впровадження елементів медіаосвіти в зміст курсу.

Список використаних джерел

1. Гладюк М.М. Хімія. 9 клас. Дидактичні матеріали. Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. 100 с.
  2. Данилюк А.Я. Інтернет як засіб інтеграції традиційних ЗМІ в Україні // Електронний ресурс: <http://www.media-journal.franko.lviv.ua/N2/Mediaosvita/internet-zasib.htm>
- Лашевська Г.А. Хімія: 9 кл.: Підручн. для загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2018. 280 с.